

SLUTINLÄMNING KANDIDATARBETE

JONNA JOHANSSON - RITSALSSTUDIO 1

HANDLEDARE: MIKAEL EKEGREN & JOHAN RANCH

ACE X06 - VT 26

PRESENTATION AV PROJEKTETS FOKUS

För att beskriva projektets fokus bör jag först ge en kort beskrivning av ritsalens designbrief och främsta fokus, för det var även där som processen började, att läsa in sig i designbriefet och förstå sig på det. Designbriefet beskrev att ritsalsstudios uppgift var att gestalta ett bostadskvarter på den "pizzasliceformade" parkeringsplatsen som ligger mellan Artillerigatan och Säveån. Att först förstå sig på stadsrummet, och forma kvarter och bostadstyper som passar i området. Efter stadsplaneringsmomentet var det dags att i djupare detalj välja en av bostadstyperna och börja gestalta ett bostadshus med ett publikt inslag på bottenplan. Med den ytterst viktiga detaljen att byggnaden ska vara *robust*.

Arbetet började därför med att börja förstå vad en robust byggnad innebär och betyder. Med hjälp av designbriefet och egna tankekartor, och projektplanen, började jag komma fram till vad en robust byggnad är enligt mig. Det visar jag i mitt projekt som därför också fick namnet *Robust*. Med hjälp av teorier och referensprojekt kunde jag designa ett bostadsprojekt som ska upplevas nästan tidlöst och är alltså något som ska bestå. En byggnad som får bestå är tyngdpunkten när det kommer till min definition av robusthet. Att bygga något för nutiden och framtiden.

Projektet *Robust* är ett bostadsområde som består av två stycken "U-formade" kvarter. Kvarteren består av rektangulära lamellhus i kombination med fyra stycken hörnfastigheter. Dessa kvarter är stängda mot Artillerigatan och stänger därmed ut det livliga stadslivet, och det bullrande ljudet från bilar och spårvagnar. Kvarteren är däremot öppna mot Säveån och det grönområde som följer det blåa stråket. Detta för att öppna upp innergårdarna mot just det naturområdet, och för att de boende i husen ska kunna ta del av vattnet, från sina balkonger och innergårdar. Det finns begränsad möjlighet för att ta sig in med bil i bostadsområdet. Det finns två bilvägar som leder till vändplatser, och detta är för att sopbilar, brandbilar, färdtjänst med flera ska kunna nå byggnaderna vid behov. Annars leds biltrafiken främst runt bostadsområdet, för att det ska upplevas stillsamt och tryggt. Det finns ett cykel- och gångstråk som följer vattnets väg och bostadshusens gavlar. Därav har gavelbyggnaden som i djupare detalj är gestaltad, en "överhängande" effekt genom att arkaden som går längs med byggnadens "utsida", följer med runt gaveln. Det blir därmed en upplevelse att få gå in i det här exteriöra rummet, och kanske pausa en stund och sätta sig på de platsbyggda bänkarna, eller luta sig mot pelarna.

Inne i byggnaden så finns det på entréplan ett trapphus i mitten för de boende, med entréer mot både gården och gaturummet. Mot innergården har entréns övergångszon gestaltats med en plattform möjliggör för kortare paus, och med byggnaden som hänger över och blir ett taköverhäng. De boende kan alltså pausa där en stund och kanske förbereda paraplyt om vädret skulle vara typiskt göteborgsväder, med regn som faller från skyn. Mot gatan kommer de boende ut i arkaden som skapar distans från gatan och det offentliga rummet. Även här får de boende skydd från väder och vind och hinner anpassa sig till det yttre rummet. På varsin sida av trapphuset finns två mindre verksamhetslokaler med en takhöjd passande för två våningar.

Det finns alltså ett mindre loft. Dessa lokaler har inte någon satt verksamhet, men har möjlighet att vara butiker, kontor, och även bostäder om det skulle vara relevant för framtiden. På de 4 våningarna ovanför är det trespännare med en 3 rok, en 4 rok och en 1 rok. Dessa lägenheter följer fasadens strikta rytm, och består främst av generalla rum. Detta ska alltså vara lägenheter som tål förändrade livssituationer. Både 3 rok- och 4 rok lägenheterna har köket som är en av de mest fasta rummen i bostäder, i mitten, intill de delvis indragna balkongerna. Detta är också en gest för att visa att i köket samlas man. Om det är en familj eller kanske ett kollektiv, så är det mest sociala rummet centrerat i lägenhetens mitt.

Fasaderna består av tegel i kombination med detaljer i betong, och doriskt inspirerade pelare som representerar styrka och beständighet i natursten. Bottenplan är putsat tegel med ett stilla uttryck, som blir en fin helhet med det färglada och starkt mönstrade arkadrummet. Östfasaden har eftersträvat att uppnå ett välbalanserat uttryck, med ett strikt mönster som kan möta SKF- byggnadens industriuttryck. Medan västfasaden som möter gården och de andra boendes balkonger, har ett mjukare uttryck och ett mer bostdsvänligt ansikte. Östfasaden lyfts upp av de grekiskt tempelinspirerade pelarna, och trycks ned med hjälp av betongbalustraden som följer takets kant.

Lammellerna upprepas runt kvarteret och fasaden har små ändringar kring dess fönster, något som visas i fasadritningarna. Annars tar dessa kvarter ett stort grepp och skapar en fin helhet.

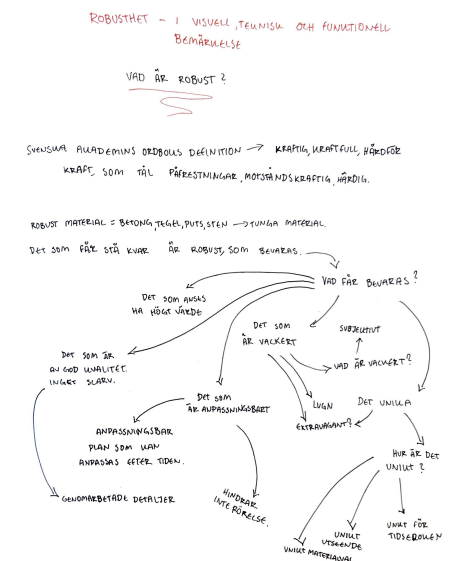
TEORI/REFERENSER

Som jag beskrev under *presentation av projektets fokus* har teorier och referenser varit en viktig del av projektets framväxt och slutgiltiga form. För att kunna argumentera för projektet och valen som har tagits har jag valt att bygga projektet på teorier och referenser. En av de teorierna är Johan Celsings (2021) idé om att robusthet handlar om att gestalta för nutiden och framtiden som jag nämnde tidigare. För att designa för framtiden och nutiden har jag valt att följa Sigrid Giedons teori om *tidlös* arkitektur. Att det är något som uppnås genom att varken gestalta byggnader som är ren imitation eller ren innovation. Jag har därför arbetat genom att nästan kombinera fyra stycken projekt och relatera dem till Gamlestaden, och ger det min egna touch och tolkning. Vilket har resulterat i det projektet som det har blivit. De fyra projekten som jag har tagit inspiration från och arbetat med är: Loos House, Wien ritat av Adolf Loos. Brf Tenoren, Malmö ritat av Johan Celsing Arkitektkontor. Walter Benjamin Square, Berlin ritat av Kolhoff och Timmermann. Royal Albert Dock, Liverpool, ritat av Jesse Hartley och Philip Hardwick.

Den Osynliga Zonen?

Omslaget på min essä som den ser ut just nu

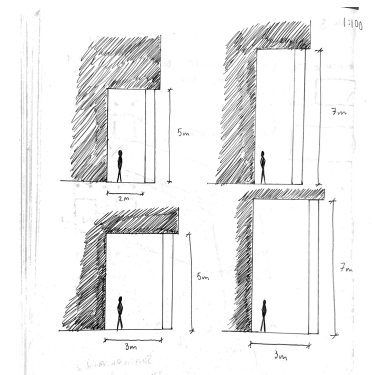

En tankekarta som jag gjorde i början av processen: Vad är robust?

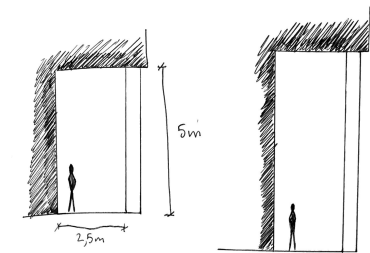
Kombinerat med referensprojekten har jag använt mig av den forskningen och teorier som jag har läst om och skrivit i essän till teorikursen. Detta för att bygga upp mina gestaltningsval i teorier, som t.ex. valet av en arkad. Där har särskilt forskning från Potvin (2004) varit viktig för att förstå hur arkaden är en viktig övergångszon eftersom den blir en stegvis anpassning till det exteriöra rummet ur ett termiskt komfort perspektiv. Boken *Mjuk Stad: täthet, mångfald, och närhet i vardagslivet* (Sim & Gehl, 2022) har också varit en bidragande referens i det här projektet, och förstå vikten av hur viktig gestaltningen är av övergångszoner. Att bara ett tak över huvudet för de boende i en byggnad, är en stor kvalitet vid entrésituationer. Jan Gehls (2010) teorier om att ha platser i staden där man kan stå och luta sig mot, motiverar också valet av pelare i arkaden. Det är dessa kunskaper som jag har tagit till mig med hjälp av den inläsningen och skrivandet som jag har gjort för min essä, som också har hjälpt mig i gestaltandet av projektet *Robust*.

PROCESS OCH METODER

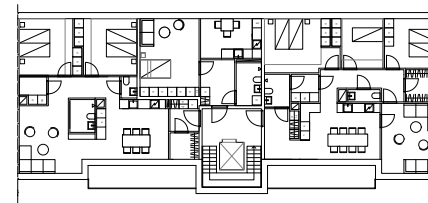
Metoderna som har använts under projektets process är mycket handskissande i början av processen. Små diagram för att förstå rumsligheter. Det var extra viktigt för att förstå skalan av arkaden, som har varit en viktig del av projektet. Med hjälp av att göra skisser av olika rumsdimensioner, kunde jag komma fram till vilken höjd och bredd som skulle bäst för just den här arkaden. Längre in i processen övergick jag ganska snabbt till att skissa på planlösningar i cad. Det har varit mycket fram och tillbaka. Jag har samtidigt också arbetat med fasaderna och i sektion. Jag har alltså vexlat och jobbat med samtliga dimensioner och ritningar samtidigt. Jag började att rita planer med ett invändigt trapphus, men testade sedan också loftgång. Inget av dessa blev bra, och efter handledning och genom att titta på referensprojekt som

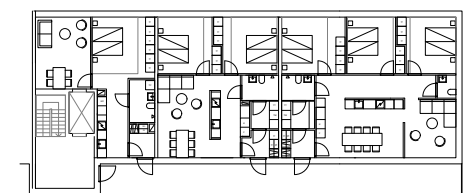
Skisser över arkadens dimensioner för att förstå rumsligheten.

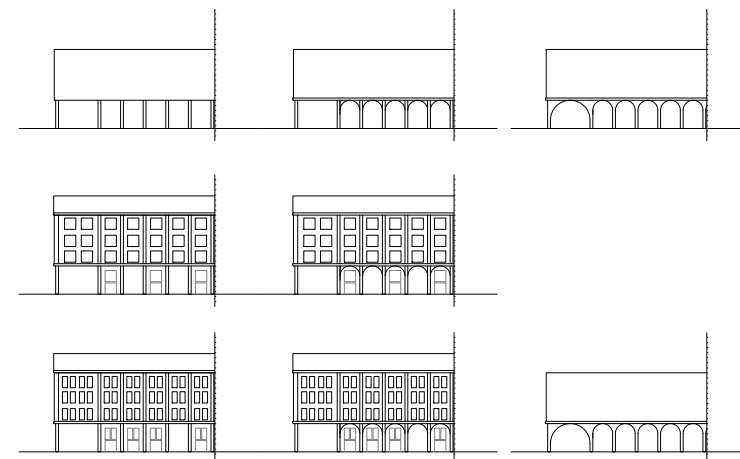
En av de första planritningarna med ett invändigt trapphus

Jag testade även med loftgången, och tyckte ändå det blev hyfsade planer.

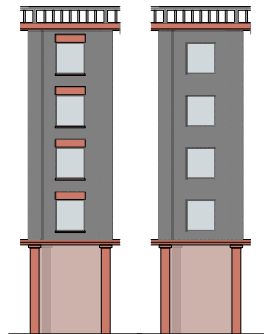
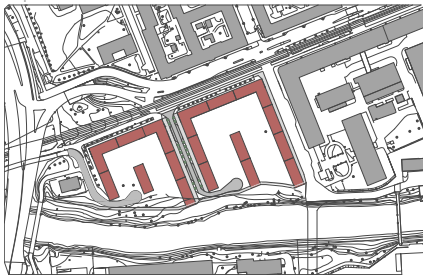

Fasadskisser på olika typer av arkader och fönstersättningar.

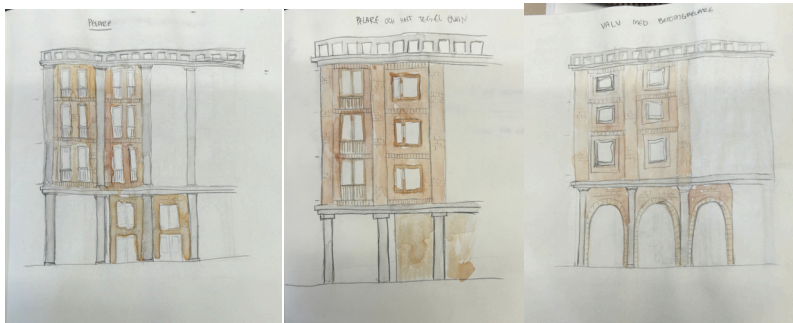
t.ex. brf Tenoren, började planritningarna att landa i något med fina kvaliteter. Samtidigt skissades det på olika alternativ för fasaderna och främst öst-fasaderna som var den med arkaden i botten. Vilket uttryck skulle den ha och vad passar? Hur klassisk ska byggnaden kännas, och hur modern ska den upplevas? Frågor som jag ställt mig själv och tagit hjälp från andra som har fått tycka till om mina gestaltningsförslag. Stadsplanen sattes ganska tidigt och snabbt för att ha tid att

Skiss på stadsplanen inför pin-up presentation

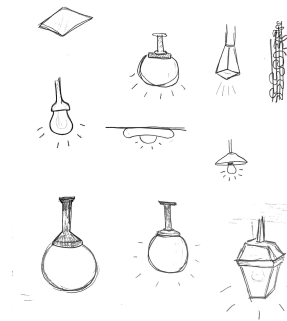
Fasadutsnitt inför handledning 3

kunna arbeta med detaljer i byggnaden vilket var ritsalsstudions huvudfokus. Även om jag arbetade främst digitalt kombinerade jag det digitala med det analoga, och skissade t.ex. på fasadförslag i akvarell för att få en känsla för material och färgsättning. Jag började ganska tidigt med att arbeta med just detaljer i fasaden och redan inför handledning 3 hade jag utkast på fasadutsnitt och tegelmönster i fasaden.

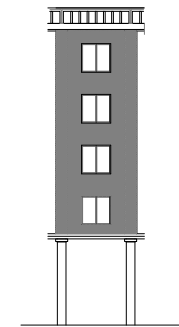

Fasadskisser

Lampskissande

Detaljsnitt

Jag började även skissa på lampan i arkaden och dess uttryck. Sedan fortsatte bara arbetet med att testa olika varianter, och ändra de små detaljerna för att gestalta en tidslös och robust fasad, som jag själv tycker att jag lyckades med i slutändan.

REFERENSLISTA

Celsing J, (2021) *The robust, the sincere*. Artikel i Johan Celsing Buildings, Texts, Zürich, Park Books.

Gehl, J. (2010). *Cities for people*. Island Press.

Giedion, S. (2023). *The Eternal Present, Volume II: The Beginnings of Architecture*. Princeton University Press

Potvin, A. (2004). Intermediate Environments. I M. A. Steane & K. Steemers. (Red.), *Environmental Diversity in Architecture* (s. 135 - 150). Taylor & Francis Group.

Sim, D., & Gehl, J. (2022). *Mjuk Stad: täthet, mångfald, och närhet i vardagslivet*. Svensk Byggtjänst.

ROBUST

Kandidatarbete i arkitektur

ACE X06 - VT 26

Jonna Johansson - Ritsalsstudio 1

På det som idag är en pizzasliceformad parkeringsplats i Gamlestaden, finner vi det här projektförslaget med namnet *Robust*. Det är ett bostadskvarter som består av lamellhus placerade som två stycken "U:n". Syftet med detta projektet har varit att gestalta robusta byggnader som får bestå och bör därför vara tidlösa. *Robust* har inspirerats av Johan Celsings idé om att robusthet handlar om att gestalta för nutiden och framtiden. Min tolkning på den uppgiften har varit att följa Sigrid Giedons teori om att "tidlös" arkitektur uppnås genom att varken gestalta genom ren imitation eller ren innovation. Projektet *Robust* är därför starkt inspirerat från några utvalda projekt som tillsammans har blivit en tolkning på vad ett robust bostadsprojekt kan vara.

Kvarterens form har skapats utifrån att skapa en trygg och tyst innergård skyddad från den livliga artillerigatan. Samtidigt som kvarten öppnar upp sig ut mot Säveån, för att så många som möjligt av de boende i kvarteren ska få ta del av den fina naturtillgången.

På bostadshusens bottenplan finns det en arkad som följer längs med byggnadens "yttre" långsida. I arkaden finner vi verksamhetslokaler och entré till bostädernas trapphus. Arkaden agerar som en övergångszon för de boende mellan den privata/gemensamma zonen och den offentliga zonen och stadsrummet. Bostäderna består av generella rum som sal tåla förändrade boendesituationer. Det är delvis indragna balkonger som är placerade in mot den gröna innergården och möjliggör utsikt ut över Säveån.

Referensprojekt:

Loos House, Wien, Adolf Loos

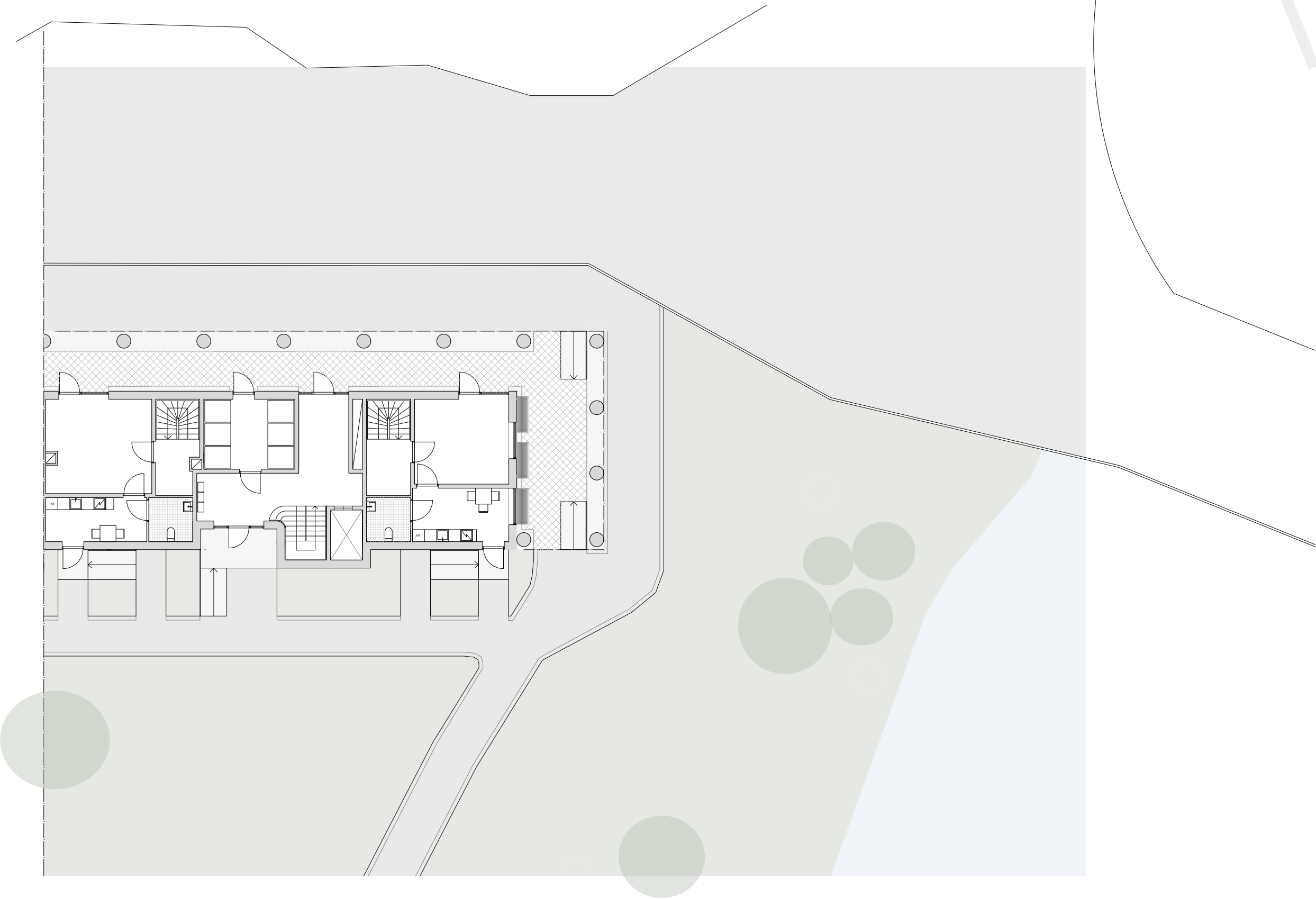
Brf Tenoren, Malmö, Johan Celsing Arkitektkontor

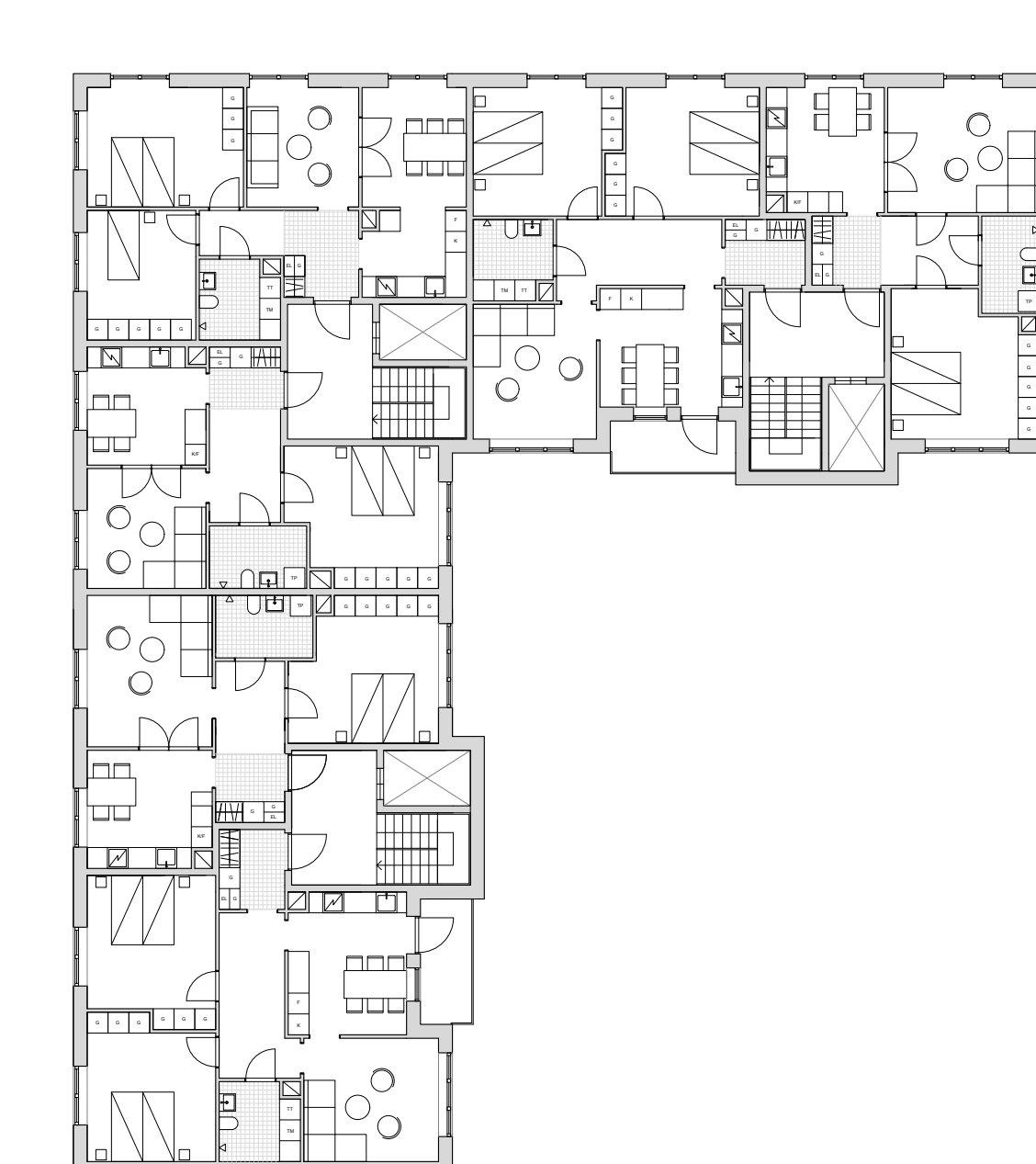
Walter Benjamin Square, Berlin, Kolhoff & Timmermann

Royal Albert Dock, Liverpool, Jesse Hartley & Philip Hardwick

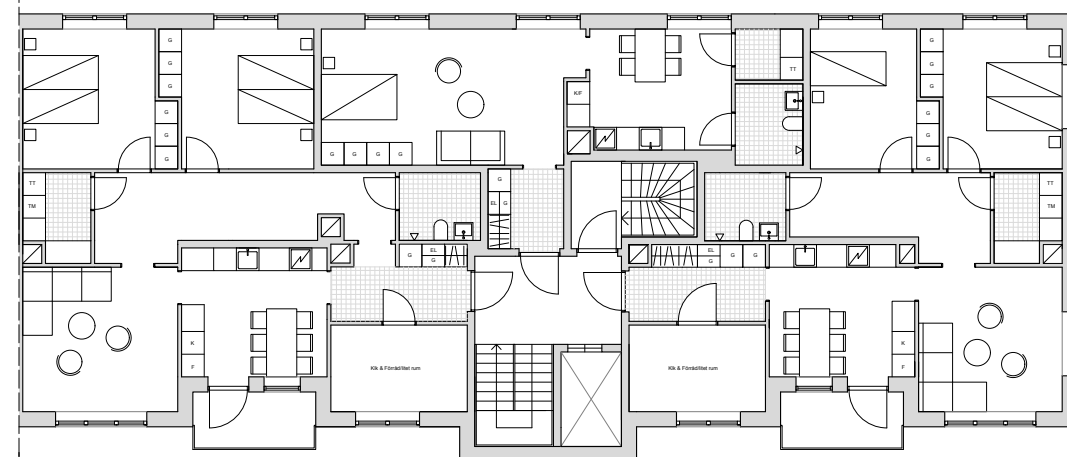
SITUATIONSPLAN 1:2000 & PROJEKTBEKRIVNING

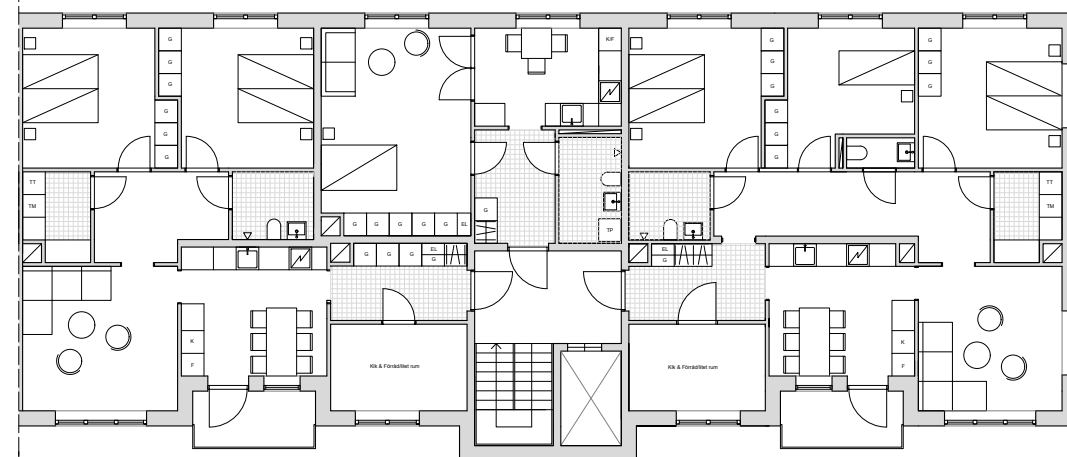

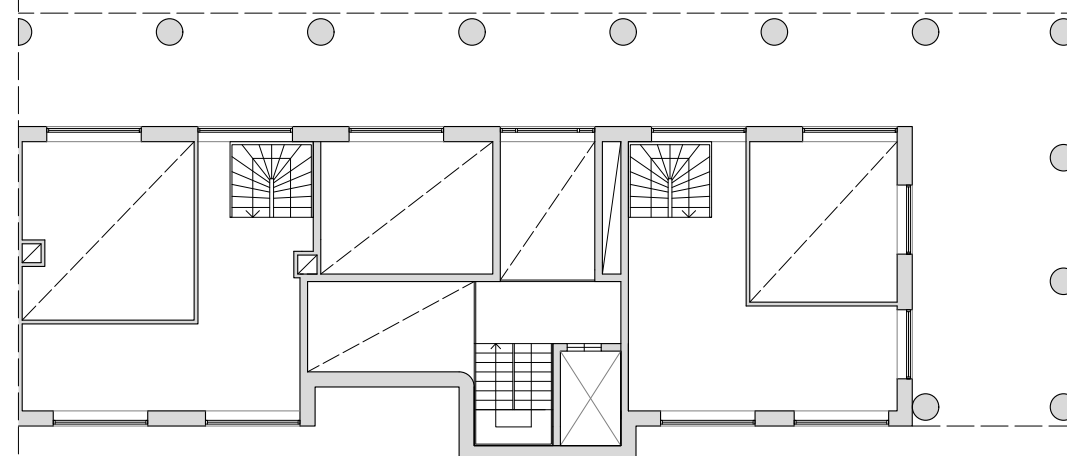
HÖRNFÄSTIGHET - NORMALPLAN 1:200

VINDSVÅNING 1:200

NORMALPLAN 1:200

1/5 PLAN 1:200

MÖBLERINGSFÖRSLAG

GENERELLA RUM

PRINCIPSEKTION OCH FASADDETALJ 1:40 (A1)

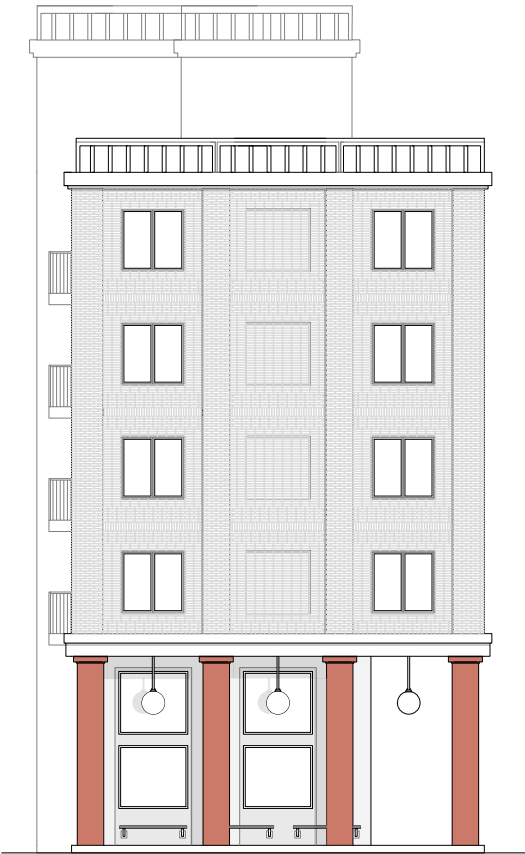

FASAD ÖST 1:200

FASAD SYD 1:200

FASAD VÄST 1:200

SEKTION 1:200

0 5 10m 1:200

